

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

**Акціонерам та Правлінню
Публічного акціонерного товариства «Банк «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ»
Національному банку України
Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку**

Звіт щодо фінансової звітності

Думка

Ми провели аудит фінансової звітності ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «Банк «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» (далі – «Банк»), що складається зі звіту про фінансовий стан Банку станом на 31 грудня 2017 року, звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід, звіту про рух грошових коштів та звіту про зміни у власному капіталі за рік, що закінчився зазначеною датою, та приміток до фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Банку на 31 грудня 2017 року, та його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ»).

Основа для Думки

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Банку згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, що застосовуються в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ.

Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки.

Ключові Питання Аудиту

Ключові питання аудиту - це питання, що, на наше професійне судження, були значущими під час нашого аудиту фінансової звітності за поточний період. Ці питання розглядалися в контексті нашого аудиту та при формуванні думки щодо фінансової звітності, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань.

Ми визначили, що нижче описані питання є ключовими питаннями аудиту, які слід відобразити в нашому звіті.

Судження та Оцінки щодо Кредитів та Заборгованості Клієнтів

Резерви під знецінення відповідно до наданих нам запевнень, представляють собою оцінку Управлінським персоналом Банку збитків, понесених в рамках кредитних портфелів на звітну дату. Ми визначили питання оцінки кредитів та заборгованості клієнтів як ключове питання аудиту у зв'язку з суттєвістю залишків за статтею кредитів та заборгованості клієнтів та суб'єктивною природою суджень, які застосовуються при розрахунку знецінення.

Інформація щодо значущих облікових політик наведена у Примітці 3, а у Примітках 6 та 31 представлено розкриття відповідної фінансової інформації.

Наші аудиторські процедури включали, серед іншого, тестування контролів, які запроваджені Управлінським персоналом для розрахунку знецінення кредитів та заборгованості клієнтів як на колективній, так і на індивідуальній основі. Ми також розглянули прийнятність облікових політик, суджень керівництва щодо методології розрахунку, сегментації, економічних факторів і суб'єктивних припущень, в основі яких лежать історичні показники збитків щодо оцінки відшкодування активів та ймовірності реалізації забезпечення.

Оцінка справедливої вартості інвестиційної нерухомості

Оцінка інвестиційної нерухомості має важливе значення для нашого аудиту, оскільки така нерухомість є значним активом, і суттєво залежить від оцінок. Відповідно до МСБО 40, Банк оцінює інвестиційну нерухомість за справедливою вартістю, яка ґрунтується на внутрішньому процесі з оцінки і визначається незалежними експертами з оцінки нерухомості. Процес переоцінки інвестиційної нерухомості здійснюється на регулярній основі, із залученням незалежних оцінювачів нерухомості. Щонайменше, один раз на рік Банк проводить зовнішню оцінку інвестиційної нерухомості.

Оцінка інвестиційної нерухомості розкривається в примітці 9.

Ми оцінили процес оцінки Банком на основі наших процедур з тестування контролю та перевірили, що справедлива вартість станом на 31 грудня 2017 року узгоджується з даними, які спостерігаються на ринку. Ми виконали процедури, щоб визначити якість і об'єктивність незалежних експертів з оцінки нерухомості, доречності використовуваних параметрів і коректність відображення в обліку результатів переоцінки.

Інформація, що не є Фінансовою Звітністю та Звітом Аудитора щодо неї

Управлінський персонал несе відповідальність за інформацію, що не є фінансовою звітністю та звітом аудитора щодо неї. Інформація, що не є фінансовою звітністю та звітом аудитора щодо неї складається з Річної інформації Банку як емітента цінних паперів, що має бути складена у відповідності до Положення про розкриття інформації емітентами (затверджене рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 03.12.2013 р. № 2826), та містить іншу інформацію, окрім фінансової звітності та нашого звіту аудитора щодо неї. Очікується, що Річна інформація емітента цінних паперів буде надана нам після дати цього звіту аудитора.

Наша думка щодо фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію та ми не робимо висновок з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитися з іншою інформацією, зазначеною вище, коли вона буде нам надана та при цьому розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією та фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інформація виглядає такою, що містить суттєве викривлення.

Відповідальність Управлінського Персоналу та Спостережної Ради за Фінансову Звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання фінансової звітності відповідно до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень унаслідок шахрайства або помилки.

При складанні фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Банку продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовано, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, окрім випадків, коли управлінський персонал або планує ліквідувати Банк чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Спостережна рада несе відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Банку.

Відповідальність Аудитора за Аудит Фінансової Звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що фінансова звітність в цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, коли воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом всього завдання з аудиту. Окрім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, та отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, невірні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю;
- оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, доходимо висновку, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, які поставили б під значний сумнів можливість Банку продовжити безперервну діяльність. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в своєму звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації і фінансовій звітності або, якщо такі розкритті інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Тим не менш, майбутні події або умови можуть примусити Банк припинити свою діяльність на безперервній основі;
- оцінюємо загальне подання, структуру та зміст фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує фінансова звітність операції та події, що лежать в основі її складання, так, щоб досягти достовірного відображення.

Ми повідомляємо Спостережній раді інформацію про запланований обсяг і час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, виявлені під час аудиту, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо Спостережній раді твердження що ми виконали доречні етичні вимоги щодо незалежності, та повідомляємо їх про всі стосунки та інші питання, які могли б обґрунтовано вважатись такими, що впливають на нашу незалежність, а також, де це застосовно, щодо відповідних застережних заходів.

З переліку всіх питань, інформація щодо яких надавалась Спостережній раді, ми визначили ті, що мали найбільше значення під час аудиту фінансової звітності поточного періоду, тобто ті, які є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання в своєму звіті аудитора окрім випадків, коли законодавчим чи регуляторним актом заборонено публічне розкриття такого питання, або коли за край виняткових обставин ми визначаємо, що таке питання не слід висвітлювати в нашому звіті, оскільки негативні наслідки такого висвітлення можуть очікувано переважити його корисність для інтересів громадськості.

Партнером завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора, є Святослав Білобловський.

ЗВІТ ЩОДО ВИМОГ ІНШИХ ЗАКОНОДАВЧИХ ТА НОРМАТИВНИХ АКТІВ

Нами у відповідності з вимогами ст. 69 Закону України «Про банки та банківську діяльність», п. 3.3 «Положення про порядок подання банками до Національного банку України звіту аудитора за результатами щорічної перевірки фінансової звітності», затвердженого Постановою Національного банку України від 09.09.2003 р. № 389 надається додаткова інформація (оцінка), яка стосується річної фінансової звітності Банку за 2017 рік щодо:

- відповідності (достовірності відображення) розподілу активів і пасивів банку за строками до погашення у формі статистичної звітності про структуру активів та пасивів за строками, що складається банком для подання до Національного банку, станом на 1 січня року, наступного за звітним;
- дотримання банком вимог, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку з питань:
 - внутрішнього контролю;
 - внутрішнього аудиту;
 - визначення розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями;
 - визнання пов'язаних із банком осіб та здійснення операцій з ними;
 - достатності капіталу банку, яка має визначатися з урахуванням якості активів банку, а також операцій із пов'язаними з банком особами;
 - ведення бухгалтерського обліку.

Питання, які викладені у цьому звіті розглядалися лише у рамках проведення аудиторської перевірки річної фінансової звітності Банку за 2017 рік на основі вибіркового тестування та у обсягах, необхідних для планування та проведення аудиторських процедур відповідно до вимог Міжнародних стандартів аудиту.

Цей звіт призначено для акціонерів, керівництва Банку та Національного банку України. При ознайомленні з цим звітом необхідно враховувати обмежений, як зазначено вище, характер процедур з оцінки питань, пов'язаних з діяльністю Банку та організацією системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

Крім того, слід враховувати, що критерії оцінки питань, пов'язаних з діяльністю Банку і організацією системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, використовувані нами, можуть відрізнятися від критеріїв, що застосовуються Національним банком України.

Наводимо інформацію та відповідні оцінки, про які йде мова вище.

Виконуючи вимоги п. 3.3 «Положення про порядок подання банками до Національного банку України звіту аудитора за результатами щорічної перевірки фінансової звітності» щодо оцінки статистичної форми № 631 «Звіт про структуру активів та пасивів за строками», затвердженої постановою Правління Національного банку України від 01.03.2016 р. № 129 (із змінами і доповненнями), яка не є складовою частиною комплексу річної фінансової звітності, можна зробити наступні висновки.

В ході проведення аудиту були виявлені невідповідності у відображенні фінансових активів за строками за окремими операціями: строковий інтервал частини цінних паперів в портфелі на продаж в сумі 100 969 тис. грн. має складати «до 31 дня», строковий інтервал частини цінних паперів в портфелі на продаж в сумі 85 076 тис. грн. має складати «від 3 до 12 міс», строковий інтервал частини цінних паперів в портфелі на продаж в сумі 14 467 тис. грн. має складати «від 2 до 5 років», відповідно до умов випуску таких цінних паперів, а не інтервал «на вимогу», як зазначено Банком у формі 631. Крім того, були виявлені невідповідності у відображенні активів за строками у окремих часових проміжках, що, за поясненнями Банку, обумовлено технічними обмеженнями автоматизованої банківської системи, які існували на дату складання форми 631.

З урахуванням вищевикладеного, існує невідповідність (недостовірність відображення) розподілу активів і пасивів за строками до погашення у формі статистичної звітності про структуру активів та пасивів за строками 631 «Звіт про структуру активів та пасивів за строками» що складена для подання до Національного банку, станом на 1 січня року, наступного за звітним.

Стосовно дотримання Банком вимог, що встановлені нормативно - правовими актами Національного банку з питань:

- внутрішнього контролю

Ми ідентифікували окремі недоліки системи внутрішнього контролю, про які йдеться у цьому звіті, що може свідчити про недотримання нормативних вимог у визначених напрямках. Виходячи з вищевикладеного, система внутрішнього контролю та корпоративного управління Банку потребує удосконалення.

- внутрішнього аудиту

Не всі вимоги, які наведені у Положенні про організацію внутрішнього аудиту в банках України (затверджене Постановою Правління Національного банку України 10 травня 2016 року N 311), знайшли практичне застосування у діяльності внутрішнього аудиту Банку у звітному році. Зокрема, до плану перевірок підрозділу внутрішнього аудиту на рік, наступний за звітним, не включено такі важливі напрями, як перевірка наявності та оцінка ефективності та адекватності роботи систем управління та оцінки ризиками, облік внутрішньобанківських операцій, в тому числі нерухомого майна, перевірка організації діяльності безбалансових відділень банку. Крім того, на нашу думку, існує питання обмеженості наявних людських ресурсів з огляду на цілі та задачі, які мають вирішуватися підрозділом внутрішнього аудиту Банку.

- визначення розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями

Ми ідентифікували за окремими кредитними операціями невідповідності з вимогами, що викладені у Положенні про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями (затверджене Постановою Правління Національного банку України 30 червня 2016 року N 351, зі змінами). Зокрема, невідповідності стосуються порядку визнання подій дефолту, передбачених Положенням 351. За нашими оцінками, розмір кредитного ризику за активними банківськими операціями, який визначений Банком відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку, має бути скоригований принаймні на 7 496 тис. грн. в сторону збільшення.

- визнання пов'язаних із банком осіб та здійснення операцій з ними

Ми оцінюємо ризик за операціями з пов'язаними із банком особами як високий, в тому числі з огляду на порушення Банком нормативу максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9). Банк погодив з НБУ план заходів щодо приведення даного нормативу у відповідність до вимог нормативно-правових актів Національного банку України, за яким дотримується погоджених з НБУ заходів.

- достатності капіталу банку, яка має визначатися з урахуванням якості активів банку, а також операцій із пов'язаними з банком особами

За станом на 31 грудня 2017 року (кінець дня) регулятивний капітал Банку, розрахований у відповідності із вимогами Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затвердженої Постановою Правління НБУ від 28 серпня 2001 року № 368, на підставі денного балансу (01 файл), складає 324 001 тис. грн.

Величина капіталу Банку на кінець звітної періоду є достатньою для виконання операцій, які передбачені банківською ліцензією, а його абсолютний розмір відповідає нормативним вимогам щодо його величини. При цьому, слід врахувати наявність погодженої з Національним банком України Програми капіталізації за результатами діагностики на 2016 – 2018 рр. та Плану щодо приведення діяльності Банку у відповідність до вимог законодавства та нормативно-правових актів Національного банку України щодо операцій з пов'язаними з банком особами, де встановлений графік дотримання регулятивного капіталу Банку, нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2), нормативу максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9) та ліміту загальної короткої відкритої валютної позиції банку (Л13-2).

- ведення бухгалтерського обліку

Ми не знайшли свідчень, згідно з якими бухгалтерський облік Банку не можна було б визнати таким, який відповідає вимогам нормативно-правових актів Національного банку.

Директор
ТОВ «АФ «ПКФ Аудит-фінанси»



І.О. Каштанова

Директор з аудиту банків
ТОВ «АФ «ПКФ Аудит-фінанси»

С.В. Білобловський

(сертифікат аудитора банків № 0072)

ТОВ «АФ «ПКФ Аудит-фінанси» здійснює діяльність на підставі Свідоцтва про включення до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів від 26.10.2006 р. № 3886, видане за рішенням Аудиторської палати України 26.10.2006 р. №167/3. Чинне до 21.04.2021 р.

Свідоцтво про включення до реєстру аудиторських фірм, які проводити мають право на проведення аудиторських перевірок банків № 0000019 від 17.09.2012 р. Чинне до 07.09.2022 р.

вул. О. Гончара 41, місто Київ, Україна, 01054

25 квітня 2018 року